

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ ЩОДО РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*М.О. Кравченко, студентка гр. МгОП-1-19
Науковий керівник: О.В.Чернецька, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Аналіз ситуації на українських підприємствах свідчить про необхідність широкого впровадження ефективного внутрішньогосподарського контролю за дебіторською заборгованістю, що забезпечить управлінський персонал надійною, своєчасною, максимально повною інформацією про стан, структуру та динаміку відносин з контрагентами та допомогу правильно визначити основні сфери діяльності та завдання, які визначають основні сфери діяльності та завдання. перед сутністю. На підприємствах здійснюється як зовнішній, так і внутрішній контроль розрахунків з дебіторами. Зовнішній контроль здійснює податкова інспекція за правильністю обчислення податку на додану вартість. Внутрішній контроль спрямований на перевірку обсягу платежів шляхом проведення інвентаризації залишків продукції та аналізу дебіторської заборгованості.

Основними завданнями внутрішнього контролю дебіторської заборгованості є: необхідність запровадження структурних підрозділів, які контролюватимуть склад та структуру дебіторської заборгованості, строки її погашення; забезпечення законної обґрунтованості кожної суми дебіторської заборгованості; моніторинг та діагностика причин заборгованості та розрахунок їх наслідків; розробка ефективного методу аналізу розрахунків із покупцями, замовниками, іншими боржниками та розробка робочих документів контролера; активне використання основних форм рефінансування: факторинг, векселі, конфіскація тощо; що прискорить трансформацію дебіторської заборгованості у готівку.

Отже, правильно організований внутрішній контроль за своєчасністю, повнотою та законною обґрунтованістю розрахунків з боржниками - запорука успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств у сучасних бізнес-середовищах. Контроль необхідний підприємствам, оскільки дозволяє дослідити економічну доцільність та правильність господарських операцій, дотримання законності їх здійснення. Завдяки результатам контролю керівництво в змозі своєчасно та швидко визначити шляхи вирішення проблем та запобігти їх виникненню в майбутньому.

Контролер перевіряє систематичний оперативний контроль та облік виконання укладених господарських договорів, враховуючи, що необхідно не тільки своєчасно застосовувати санкції за порушення договірних зобов'язань, а й попереджати їх. Штрафи накладаються за порушення строків відвантаження, доставки неякісної продукції, неповноту, відсутність або неправильне маркування продукції та в інших випадках. Також ретельно контролюють реальність операцій по реалізації продукції покупцям шляхом відображення на

відповідних рахунках обліку.

Внутрішньогосподарський оперативний контроль також спрямовують до правильності визначення обсягів реалізованої продукції, якості, цін, дотримання графіку (термінів) реалізації, а також до відповідності кількості прийнятої продукції, що приймається, надійності пропускної системи при продажу продукції. Для цього широко застосовують перехресну перевірку взаємопов'язаних документів: товарні накладні, квитанції, дорожні листи автомобіля, журнали журналів, дані руху зерна та іншої продукції, звіти про рух товарно-матеріальних цінностей, касові апарати (у продаж продуктів та послуг за готівку) тощо. Вони також практикують перевірку рахунків з клієнтами.

Проводячи внутрішній контроль дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, необхідно звернути увагу на створення та використання резерву сумнівних боргів. Залежно від способу нарахування резерву сумнівних боргів у процесі контролю оцінюється платоспроможність окремих боржників або згрупована дебіторська заборгованість за строком погашення. Використовуючи коефіцієнт сумніву для обчислення резерву сумнівних боргів, контролер повинен перевірити обґрунтованість обчисленого коефіцієнта та перерахувати суму нарахованого резерву.

Відповідно до Положення про інвентаризацію активів та пасивів, інвентаризація дебіторської заборгованості складається з перевірки документів та записів у реєстрах обліку та перевірки дійсності сум, відображених на відповідних рахунках, та складається актом інвентаризації [1]. Проводячи інвентаризацію, всім покупцям та замовникам надсилаються виписки з аналітичних рахунків свого боргу для підтвердження реальності цього боргу. Обов'язково проводити інвентаризацію один раз на рік до підготовки річної фінансової звітності, але для своєчасного виявлення сумнівної заборгованості та вжиття заходів щодо її стягнення доцільно проводити інвентаризацію платежів з покупцями та клієнтами щоквартально.

Особливо в ході контролю вони перевіряють реальність і точність кожної суми розрахунків і підтверджують їх документальну обґрунтованість. Для цього необхідно перевірити стан аналітичного обліку цих розрахунків та їх відповідність даним первинних документів, а саме рахунками та актами виконаних робіт. Затримка виявлення помилок у розрахункових документах в деяких випадках призводить до виникнення спірної заборгованості, порушення строку подання до неї претензій.

Таким чином, сьогодні підприємства України мають дуже велику кількість дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги, що суттєво погіршує їх платоспроможність та фінансову стабільність. Контроль платежів дебіторів є невід'ємною частиною системи внутрішнього контролю компанії. Встановлення чіткої та ефективної системи контролю здатне забезпечити ефективне функціонування підприємства.

Література

1. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua